
FOLKETINGET

Erhvervsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere
Dato: 3. december 2009

Lissabontraktatens betydning for politikområder under Erhvervsudvalget

Lissabontraktaten trådte i kraft den 1. december 2009. Denne note giver et overblik over Lissabontraktatens væsentligste nyskabelser på Erhvervsudvalgets politikområder. For en generel gennemgang af Lissabontraktaten og de institutionelle ændringer henvises til [EU-note - E 8 af 6. december 2007](#), som er optrykt som bilag i EU-Oplysningens sammenskrevne udgave af Lissabontraktaten (s. 382).

Nedenfor benyttes følgende forkortelser:

- TEU= Traktaten om Den Europæiske Union
- TEUF= Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (erstatte traktaten om det Europæiske Fællesskab).

Indre marked

Det indre marked er en af EU's centrale politikker og reglerne herom findes forskellige steder i EF-traktaten¹. Lissabontraktaten ændrer ikke ved de grundlæggende regler om fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydel-

¹ Det væsentligste hjemmelsgrundlag for regler om det indre marked er EF-traktatens artikel 95. De væsentlige bestemmelser om det indre marked findes i artikel 14-16 samt i traktatens tredje del, afsnit III (artikel 39-60).

ser og kapital. Derimod ændres der i den særlige bestemmelse om **tjenesteydelser af almen økonomisk interesse**.

Hidtil har det påhvilet EU-landene og Unionen inden for deres respektive kompetenceområder at sikre, at tjenesteydelser af almen økonomisk interesse ydes på grundlag af principper og vilkår, der gør det muligt for EU-landene og Unionen at opfylde deres opgaver². Bestemmelsen har i sin nuværende form mest en understøttende karakter og giver således ikke Unionen kompetence til at lovgive på området. Med Lissabontraktaten ændrer bestemmelsen karakter fra en understøttende bestemmelse til en **egentlig hjemmelsbestemmelse**, hvorefter EU ved forordning kan fastsætte visse principper og vilkår for medlemsstaternes levering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse³. Samtidig præciseres det dog, at Unionens kompetence ikke anfægter EU-landenes kompetence til at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser.

Proceduremæssigt medfører den nye bestemmelse, at forordninger, hvorved visse erhverv forbundet med offentlig virksomhed undtages fra etableringsretten, skal **vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure**, dvs. af Europa-Parlamentet og Rådet, som træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Sådanne foranstaltninger har hidtil kunne træffes efter EF-traktatens generelle hjemmelsbestemmelser, hvor der i visse tilfælde kræves enstemmighed⁴.

Beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Lissabontraktaten indfører en **specifik hjemmelsbestemmelse om beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder**⁵. Efter denne bestemmelse kan EU som led i det indre markeds oprettelse eller funktion:

- træffe foranstaltninger vedrørende indførelse af europæiske beskyttelsesbeviser for at sikre en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen, samt
- indføre centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU-niveau.

Foranstaltningerne fastsættes af Europa-Parlamentet og Rådet efter den **almindelige lovgivningsprocedure**, som i hovedsagen svarer til den fælles beslutningsprocedure.

² Jf. EF-traktatens artikel 16.

³ Jf. artikel 14 i TEUF, som erstatter EF-traktatens artikel 16.

⁴ De generelle hjemmelsbestemmelser er navnlig EF-traktatens artikel 308 (foranstaltninger uden specifikt retsgrundlag) som kræver enstemmighed i Rådet, eller artikel 95 harmonisering i det indre marked), som henviser til den fælles beslutningsprocedure.

⁵ Jf. artikel 118 i TEUF.

Endvidere bestemmes det, at Rådet ved forordning efter en særlig lovgivningsprocedure fastsætter **sprogordningen for de europæiske beskyttelsesbeviser**⁶. Henvisningen til den særlige lovgivningsprocedure betyder her, at Rådet træffer afgørelse med **enstemmighed** efter høring af Europa-Parlamentet.

De foranstaltninger, som fremover kan fastsættes med hjemmel i den nye bestemmelse, har hidtil kunne fastsættes efter de generelle hjemmelsbestemmelser i EF-traktaten⁷. Ændringen består således navnlig i, at foranstaltninger, der tidligere blev truffet med enstemmighed⁸, fremover skal træffes **med kvalificeret flertal** i Rådet, dels at Europa-Parlamentet inddrages som medlovgiver.

Andre ændringer af betydning for det indre marked

På en række andre områder, som vedrører det indre marked, foretages **alene ændring af beslutningsproceduren**. Det gælder navnlig områder, hvor Rådet hidtil har truffet afgørelse med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet. Fremover vil proceduren inden for følgende områder være den almindelige lovgivningsprocedure, hvor Europa-Parlamentet er medlovgiver:

- undtagelse af visse erhverv **forbundet med udøvelse af offentlig myndighed** fra etableringsretten⁹
- udvidelse af anvendelsen af bestemmelser om fri udveksling af tjenesteydelser til **tjenesteydere, som er statsborgere i et tredjeland** og bosat inden for EU¹⁰
- bestemmelser til **liberalisering af tjenesteydelser**¹¹
- foranstaltninger om **kapitalbevægelser til eller fra tredjelande**, som vedrører direkte investeringer, m.v.¹²
- fjernelse af **fordrejning af konkurrencevilkårene**¹³.

⁶ Jf. artikel 118, stk. 2, i TEUF.

⁷ Navnlig EF-traktatens artikel 308 (hjemmel for foranstaltninger uden specifikt retsgrundlag) eller artikel 95 (harmonisering i det indre marked).

⁸ Efter proceduren i EF-traktatens artikel 308.

⁹ Jf. artikel 51 i TEUF.

¹⁰ Jf. artikel 56, stk. 2, i TEUF.

¹¹ Jf. artikel 59, stk. 1, i TEUF.

¹² Jf. artikel 64, stk. 2, i TEUF.

¹³ Jf. artikel 116 i TEUF

Turisme

Turisme har ikke hidtil haft sit eget retsgrundlag i EF-traktaten. Fællesskabet har dog hidtil kunnet vedtage foranstaltninger på turismeområdet med hjemmel i generelle hjemmelsbestemmelser¹⁴.

Med Lissabontraktaten **indføres et specifikt hjemmelsgrundlag**, som gør det muligt at vedtage visse foranstaltninger på **turismeområdet**¹⁵. Bestemmelsen åbner op for, at Unionen kan bidrage til at fremme konkurrenceevnen for Unionens virksomheder inden for turistsektoren. Det præciseres, at Unionens indsats på turistområdet skal:

- a) tilskynde til at skabe et gunstigt klima for **udvikling af virksomhederne inden for turistsektoren**
- b) fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne, navnlig ved udveksling af god praksis.

For at nå disse mål kan Unionen træffe de nødvendige foranstaltninger, men alene til **supplering** af medlemsstaternes indsats inden for området. Det fremgår udtrykkeligt af den nye bestemmelse, at **foranstaltningerne ikke må medføre harmonisering** af reglerne på området. Harmonisering inden for området vil derfor hovedsagelig skulle foregå efter den generelle hjemmel til harmonisering i det indre marked¹⁶.

Indsættelsen af den nye bestemmelse medfører, at foranstaltninger til supplering af medlemsstaternes indsats inden for turisme, som tidligere blev truffet efter den generel hjemmelsbestemmelse om retsakter uden specifikt retsgrundlag¹⁷, overgår fra vedtagelse med enstemmighed til **vedtagelse med kvalificeret flertal**, dels at Europa-Parlamentet bliver medlovgiver.

I øvrigt præciseres det i de indledende bestemmelser til traktaten om Unionens funktionsmåde, at turisme hører under de områder, hvor Unionen kun kan gennemføre **understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag**¹⁸. Dette gjaldt også tidligere, men det præciseres nu udtrykkeligt i traktatteksten.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)

¹⁴ Bl.a. EF-traktatens artikel 308 (hjemmel for foranstaltninger uden specifikt retsgrundlag).

¹⁵ Jf. artikel 195 i TEUF.

¹⁶ Dvs. artikel 114 i TEUF (tidligere EF-traktatens artikel 95).

¹⁷ EF-traktatens artikel 308.

¹⁸ Jf. artikel 6, litra d), i TEUF.